

Növekedés és függőség: versengő stratégiák és önkormányzati mozgástér az újrapaerosodott városi terekben

NAGY ERIKA¹, MIHÁLY MELINDA¹

¹ KRTK Regionális Kutatások Intézete, Alföldi Tudományos Osztály, Békéscsaba

e-mail: nagy.erika@krtk.hu

A külföldi működőtökére épülő, export-vezérelt gazdasági szerkezetváltás és növekedési pálya a fejlesztéspolitikai diskurzusokban – így az intézményi gyakorlatokban is – a helyi-térségi válságok kezelésének és hosszú távú megoldásának modelljeként van jelen évtizedek óta. A kritikai városkutatók, illetve a kelet-közép-európai (fél)perifériás ipari szerkezetváltásra irányuló vizsgálódások azonban rámutattak az újrapaerosodással járó függőségekre, a helyi gazdaságok és társadalmak ezekből eredő sérülékenységére, másrészt a lokális terekben kibontakozó folyamatok sokféleségére, az ezeket alakító, versengő stratégiákra, konfliktusokra.

Lefebvre kritikai térkonceptiójára (Lefebvre, 1991), illetve az állam térbeli szerveződésének, stratégiáinak, projektjeinek ebből kiinduló értelmezéseire (Jessop et al, 2008; Brenner, Elden, 2009) építkezve előadásunkban azt boncolgatjuk, hogy az újrapaerosodás modelljének tekintett két városban, Győrben és Tatabányán mekkora mozgástérrel rendelkeznek a helyi szereplők a gazdaság folyamatainak alakításában. Az elemzés fókuszába az önkormányzatokat állítjuk, amelyek tulajdonosként, szabályozóként, az állami politikák végrehajtóként, fejlesztőként, illetve a helyi társadalom és a külső aktorok közötti közvetítőként is fontos szereplői a helyi gazdaságnak – miközben a fenti szerepekből adódó társadalmi (térbeli) konfliktusokat is kezelnie kell, megőrizve politikai legitimitását. Két helyi projekten – a 2017-es győri Ifjúsági Olimpia és a Tatabányai Ipari Park történetén – keresztül mutatjuk be, milyen erőforrásokat mozgósíthatnak, milyen alkukra kényszerülnek, és hogyan válnak végül a neoliberais gazdaságpolitika és az osztálypolitika eszközévé a helyi állam stratégiái és projektjei. Tatabánya esetében az önkormányzat gazdaságfejlesztő szerepét, illetve ennek háttérbe szorítását tárgyaljuk – utóbbit a centralizáló állam helyi erőforrásokat ellenőrzése alá vonó, ágazati és térbeli szelekcióra épülő stratégiájával összefüggésben. Győr esetében az egyoldalú gazdasági függőség oldására tett kísérletet, az ennek bukása mögött húzódó érdekeket, továbbá a helyi állam térbeli projektjeihez kapcsolódó társadalmi konfliktusokat, ezek osztálypolitikai háttérét világítjuk meg. Mindkét esettanulmány többéves terepi jelenlétre, szakértő interjúkra, résztvevő megfigyelésre és médiaelemzésre, továbbá a szakpolitikai és projekt-dokumentumok elemzésére épült.

Kulcsszavak: újrapaerosodás, önkormányzati gazdaságfejlesztés, tértermelés, kritikai városföldrajz

Irodalomjegyzék:

JESSOP, B., BRENNER, N., JONES, M. 2008: Theorizing socio-spatial relations. - Environment and Planning D, Society and Space, 26. 3. 389-401.

BRENNER, N., ELDEN, S. 2009: Henri Lefebvre on State, Space, Territory. - International Political Sociology, 3., 353–377.

LEFEBVRE, H. 1991: The Production of Space. Blackwell, Oxford, Cambridge, MA